

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/4485,Seminarium-popularnonaukowe-Z-kamera-po-PRL-u-Obraz-dziecka-w-kinie-PRL-u-Warsza.html>
06.04.2026, 00:13

Seminarium popularnonaukowe „Z kamerą po PRL-u”: „Obraz dziecka w kinie PRL-u” - Warszawa, 16 marca 2010

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie zaprasza na czwartą edycję wykładów dla nauczycieli historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, studentów kierunków humanistycznych oraz uczniów wybierających tematy związane z filmem i historią najnowszą do ustnej prezentacji maturalnej z języka polskiego. Proponujemy sześć spotkań w cyklu miesięcznym (listopad 2009 – kwiecień 2010) przedstawiających peerelowską rzeczywistość poprzez: materiały archiwalne Polskiej Kroniki Filmowej; filmy dokumentalne, które zrealizowali wybitni twórcy polskiej szkoły dokumentu, np. Jerzy Bossak, Andrzej Munk, Jerzy Hoffman, Krzysztof Kieślowski, Kazimierz Karabasz, Marcel Łoziński czy Andrzej Trzos-Rastawiecki; filmy fabularne – oprócz arcydzieł polskiego kina, pokazane zostaną także fragmenty filmów o jednoznacznie propagandowym zabarwieniu. Każdy wykład ilustrowany będzie pokazem multimedialnym.

Udział w seminarium zostanie potwierdzony pisemnie.

Wykład:

prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, autor m.in.: *Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu*, Warszawa 2000; *Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego*, Bydgoszcz 2005; *Spektakl i ideologia. Szkice o filmowych wyobrażeniach śmierci heroicznej*, Kraków 2006; redaktor naczelny rocznika „Blok. Międzynarodowe Pismo Poświęcone Kulturze Stalinowskiej i Poststalinowskiej”.

Szczegółowe informacje i terminy spotkań będą ukazywać się na stronie internetowej IPN (www.ipn.gov.pl) pod hasłem „zapowiedzi”.

Dodatkowe informacje i zgłoszenia:

Sławomir Stępień, tel. (0-22) 526-19-19, e-mail: slawomir.stepien@ipn.gov.pl

16 marca 2010 r. w godzinach 15.00–16.30 w Centrum Edukacyjnym IPN przy ul. Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie odbyło się spotkanie: **Obraz dziecka w kinie PRL-u**

Pokazywany w filmach peerelowskich świat dziecka nie zawsze odnosił się do kwestii ideologicznych, takich jak wartość dzieci dla świata socjalistycznego. Propagandowe hasła, głoszące, że dzieci są przyszłością narodu, pojawiały się raczej w kronikach filmowych, które chętnie powracały do tematu, zwłaszcza przy takich okazjach, jak rozpoczynający się rok szkolny. Warto jednak podkreślić, że kroniki zwracały także uwagę na różne ważne i autentyczne problemy związane z życiem dzieci, z rodziną i szkołą.

W filmach fabularnych twórcom udawało się zwrócić uwagę na specyfikę dziecięcej psychiki, wrażliwość, podatność na emocje, ale także zdolność do zadawania cierpienia, siłę wyobraźni. Bohater dziecięcy bywał też doskonałym medium, dzięki któremu można było opowiadać o świecie w odmienny sposób. Filmy, których adresatami były dzieci, zawierały w sobie spory ładunek dydaktyzmu, ale były często zrealizowane z klasą i wyczuciem. Nawet jeśli była w nich obecna nienachalnie podana myśl propagandowa, np. podkreślająca rolę instytucji wychowawczych, wydaje się, że nie zdominowała ona tych przekazów. Niektóre z tych filmów, jak np. adaptacje prozy Adama Bahdaja: „Stawiam na Tolka Banana” i „Podróż za jeden uśmiech”, cieszą się powodzeniem do dziś. Do największych mistrzów filmów opowiadających o dzieciach i często do dzieci skierowanych należeli Stanisław Jędryka, reżyser wspomnianych seriali, oraz Janusz Nasfeter.

Do szkoły (Polska Kronika Filmowa 37/1947)

Rocznik konstytucji rozpoczyna naukę (Polska Kronika Filmowa 38/1952)

Małe dramaty, reż. Janusz Nasfeter (1958)

Paragon, gola, reż. Stanisław Jędryka (1969)

Szkoła podstawowa, reż. Tomasz Zygadło (1971)

Podróż za jeden uśmiech, reż. Stanisław Jędryka (1972)

Nie będę cię kochać, reż. Janusz Nasfeter (1973)

Małe wielbłądy (Polska Kronika Filmowa 36/1981)

Niedzielne igraszki, reż. Robert Gliński (1983)

Temat kolejnego spotkania:

Portret filmowej Warszawy (kwiecień 2010)